

572/4
1954/4

ՀԵՐԱԿ

ՀԵՐԱԿ
ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՍՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ
ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԻԿԱՆ ԿՈՆԿՐԵՏԱԿԱՆ
ՊԱՐՏԱԿԱՆ ԳԵՂԱԿԱՆ ԵՎ
ՊԵՐՏՈՒՄԻՆԻ ՄԱՍԻՆԻ ԳՐԱԿԱՆ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒՄԻ ԿԵՆՏՐՈՆ

№ 8

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՎ ԱՅԵՐՔԱՆԻ ԽՐԵՐՈՒՄԻ
ԺՄԿՈՒՄ ԽՈՐՀԱՆՈՒՄԻ ԿԵՆՏՐՈՆ

ՀԱՅՐԱՊԵՏ
1954

ნახატი მ. ფოცხიშვილისა

გმიკი გუკინაჰი

ქარლო კალაძე

ხედებთან მულამ ყიყინით, ტაშით, —
 გმიკი მფრინავი უყვართ პატარებს...
 ბიჭებს ფრთებგაშლით აიყვანს ცაში,
 მთებზე გუგუნით გადაატარებს!
 გადახედავენ მთა-ბარს ხალისით,
 მათი გაფრენაც სასახელოა!
 დაბლა კი ათასფერი ხალიჩით
 ლაღად გაშლილი საქართველოა.
 მფრინავმა (აგრე შეთამაშებით
 დღეს რომ იცნობენ ძია არჩილაღ),
 ამბობენ, ომში ერთხელ ბავშვები
 ცეცხლს გამოსტაცა, გადაარჩინა!
 ახლა მფრინავის გულმკერღზეც ნახეთ
 ოქროს ვარსკვლავი როგორ ანთია,
 და ამ ვარსკვლავით რამდენჯერ ლაღად
 ცის ვარსკვლავედშიც უნავარღია!
 ახლა თამაშით, უღრუბლო ცაში
 ფრენით აიყვანს ხოლომე პატარებს...
 და სახეიმოდ შრიალით აშლიღ
 მთებზე გუგუნით გადაატარებს!

ცისანას დღიური

რა კარგი ყოფილა დღიურების წერა!.. უნდა გამოვტყდე, პირველად ძნელი, ძალიან ძნელი, თან მოსაწყენიც მეჩვენა... არ ვიცოდი, რა უნდა მეწერა, როდის უნდა მეწერა... თითქმის ყოველ საღამოს ასე ვწერდი:

„ამ დღით რვა საათზე ავდექი. პირი რომ დავიბანე, საჩქაროდ ვისაუზმე და სკოლაში გავიქეცი. ვაკეთილებს შემდეგ კიდევ ვისაუზმე, მერე ვისადილე, მერე საშინაო დავალებები შევასრულე, მერე... ჩაი დავლიე და... დავიძინე“...

არა, ეს ხუმრობა ნუ გგონიათ, თითქმის ყოველ საღამოს ასე ვწერდი, მხოლოდ იმიტომ, რომ დღიური დღიურს მიმატებოდა... ხანდახან სიტყვებს თუ გადავსხამდი ერთი ადგილიდან მეორეზე, თორემ აზრი იგივე რჩებოდა.

ეს იყო და ეს. მასწავლებელი ჩემს დღიურებს გადახედავდა, გაიღიმებდა, მარიგებდა, მიხსნიდა.

დღიური თურმე საკუთარ თავთან საუბარია, გულახდილი საუბარია. თუ დღიურებში ტყუილს ჩაწერ, გაიპრანქები, ან თავს შეიქებ, მკითხველი მაშინვე დახურავს შენს დღიურს, არ მოეწონება.

ამას მივხვდი თუ არა, მაშინვე ნამდვილი დღიურების წერას შევუდგე.

ერთი ჩემი დღიური გადავათვთრე, დავასათაურე კიდევც, „დღის საჩუქარი“ დავარქე და ვიდრე მასწავლებელს ჩავაბარებ, მინდა წაგიკითხოთ; თუ მოგეწონებათ, მომწერეთ და სხვებსაც გაგაცნობთ.

დღის საჩუქარი

დღეს სასწავლო წელი დამთავრდა. შინ გახარებული დავბრუნდი, ამ დღით ხუთიანებით გავსებული ფურცელი ღი-

მით ჩამაბარა მასწავლებელმა და გამარჯვება მომილოცა. უკვე მესამე კლასის მოსწავლე ვარ. დედა გულში ჩამიკრავს და შეპირებულ საჩუქარს მომცემს.

ნეტავ რა გამომზადა საჩუქარად?.. რაც უნდა იყოს, დედის ნაჩუქარი ყველაფერი კარგია. შარშან ცისფერი ფანქარი მიყიდა და თვალისწინივით ვუფრთხილდები; ასე მგონია, რომ გავტეხო, დედას გული ეტკინება-მეთქი.

არ გეგონოთ, საჩუქრებისათვის ვსწავლობდე. არც ისე ხარბი ვარ, როგორც ჩემს უფროს დას ნინიკოს ჰგონია. მე მინდა დედ-მამა გავახარო ჩემი კარგი სწავლით და საქციელით... ჰო, მართლა, მასწავლებელიც! ის ხომ ჩემი მეორე დედაა...

შინ რომ მივედი და ჩემი ნიშნების ფურცელი დედას ვაჩვენე, თვალები დამიკოცნა და იქვე ატუხულ ნინიკოს საყვედურით გადახედა. ნინიკო ცრემლორული ზღუქუნებდა. მას საშემოდგომო გამოცდა გამოჰყვა ქართულ წერაში.

მე თუ მკითხავთ, ღირსიც არის... თუ გინახავთ მდინარის პირას სველ ქვიშაზე მოსიარულე ბატის ნაფეხურები, სწორედ ისე სწერს ჩემი დაიკო.

ჰოდა, დედიკომ მაშინვე კარადის უკრა გამოსწია და ერთად გაბეული

ორი აბრეშუმის მანდილი ამოიღო. ერთი მე მომცა მეორე კი ისევ ყუთში შეინახა.
— მშვიდობით შემოდგომამდე, ნინი-კოს მანდილო...

რომ იცოდეთ, რა ლამაზია ჩემი მანდილი. ზედ ორი ჭრელი პეპელაა ამოქარგული. პეპლები აღისფრად გაშლილ უხარმახარ ყაყაჩოს დასტრიალებენ თავს.

მანდილი მაშინვე თავზე მოვიხვიე და გარეთ გამოვედი. ახლავე მამასთან უნდა მივირბინო და ასე დამშვენებული ვეჩვენო. მამა აქვე ახლოს, კოლმეურნეობის სათბბში მუშაობს. ისიც უნდა გაეახარო.

ჯერ ნაბიჯიც არ ვადამედგა, რომ ჩემთან ერთად გარეთ გამოსულმა ნინიკომ ხელი მტაცა.

— მაჩვენე! — მიბრძანა მან ცრემლების წმენდით.

მიბრძანა — მეთქი, იმიტომ ვამბობ, რომ ის ყოველთვის უკმეხად მელაპარაკება. რა ვქნა, უმცროსი ვარ და ისევ მე ვუთმობ, მაგრამ სჯობს ახლავე გამოვტყდე, რომ ამას ყოველთვის ვერ ვახერხებ: ხანდახან ჩხუბიც მოგვდის; მახსოვს, ერთხელ დედას რომ არ მოესწრო, ერთმანეთს ალბათ თმებს ვაუწუწუავდით. მერე ისევ თვითონ დამელაპარაკა, დაწოლის წინ გამიღიმა და მუჯლუგუნი გამკრა... აი, ასეთი მუჯლუგუნი მესმის!.. ეს სიყვარულის მუჯლუგუნია, ეს არ მშეყინება. ვიცი, რომ ჩემს დაიკოს ვუყვარვარ. დღეს კი რომ მიბრძანა, მანდილი მაჩვენეო, მე ხელიდან გავუსხლტი და ორღობეში დავეშვი.

ნინიკო უკან ამედევნა. მას სირაქლე მასავით გრძელი კანკები აქვს; ორი ნახტომით დამეწია და მანდილი თავიდან გადაშალა. დიდხანს ატრიალა ხელში, რამდენჯერმე ამოიკითხა ამოქარგული სიტყვები, მერე გაჯავრებით დამიბრუნა და გაბრუნდა.

ხმა არ გამიცია, მანდილს ხელი დავტაცე და სათბბისაკენ გავიქეცი. გულში მაინც იმას ვნატრობდი, რომ ჩემი გაჯავრებული დაიკო შემოდგომამდე ჩემსავით გახარებული მენახა.

სათბბს მივუახლოვედი, მაგრამ მამაჩემი ვერსად დავინახე.

შუალღე იყო, ძალიან ცხელიოდა. მინდორში სიტხის ბული ტრიალებდა.

სათბბის განაპირას პატარა, სულ პატარა ქადარი იდგა. ამ ქადართან რალაც თვლის-მომჭრელად ბრქვილებდა მზეზე. აღბათ მამაჩემი ისვენებს და ცელი ხეზე მიუყუდებია — მეთქი, გავიფიქრე და მართლაც მღლე გულადმა მწოლიარე კაცი დავინახე...

მამას ეძინა. იქვე ცარიელი მაწვნის ქილა და ხის კოვზიც დავინახე. სამხრობიდან დარჩენილი საქმელი სუფთა ტილოში გამოეკრა და ხის ტოტებშუა ჩაეჭედა. სახეზე მამაჩემს მზე მისდგომოდა. მამის გავლიძება გადავწყვიტე, გულით მინდოდა, ჩემი წარმატება მეხარებინა.

დაძახება დავაპირე, მაგრამ სიბრაღულმა გამაჩერა, ეტყობოდა, დაღლილიყო, მზე აწუხებდა, პირდაპირ სახეზე დასდგომოდა.

ბევრი აღარ მიფიქრია, მანდილი მო-

ვიხსენი და გაოფლიანებულ სახეზე გადავფარე.

მამამ ძილში გაიღიმა და შვებით ამოისუნთქა.

მაგრამ როდემდე ველოდრა მის გაღვიძებას? მე ხომ ჩემს მეგობარ თინას შევიპირდი ამ საჩუქრის ჩვენებას, როგორღა მივიღე მასთან, იქნებ არც დამიჯეროს, რომ დედამ ასეთი კარგი რამ მისახსოვრა?..

რადგან სიძარტლე უნდა ვწერო, იმასაც ვიტყვი, — რომ ძალიან მეძნელებოდა თინასთან შეხვედრის გადაღება!

მოდი, გავაღვიძებ, ერთი წუთით გავაღვიძებ, ვაჩვენებ ჩემს მანდილს, გვახარებ და თინასთან ისე წავალ...

არა, ეს არ შეიძლება. მამას დასვენება სჭირდება. შეხეთ, რამხელა ნაკვეთი გაუცვლავს ამ სიტყვებში. დაისვენოს, თინასთან უმანდილოდ წავალ... ის კარგი გოგონა, დამიჯერებს, რომ ასე კარგი საჩუქარი მივიღე.

მამაჩემი კი, როცა გაიღვიძებს და ამ მანდილს ნახავს, ვიცი, ჯერ გაუკვირდება აქ რომელმა ქარმა გადმოაგდო, მერე კი მიხვდება, რომ აქ, მის გასახარებლად მე ვყოფილვარ.

რაო? საიდან მიხვდებაო?..

ამას რა დიდი მიხვედრა უნდა, მანდილს რომ გასინჯავს, ოქროსფერი ძაფით ამოქარგულ წარწერასაც ხომ ამოიკითხავს:

„ჩემს ცისანას, კარგი სწავლისათვის, დელას-გან“...

ბარათი მშობლებს

მთარ კვარკვი

ახლა ვზივართ მაღალ ხესთან, ფიქრით მთები გადმოვლახეთ, და ამ სიტყვებს ყველა ერთად ძვირფას აღმზრდელს ვუკარნახებთ. რაც კოჯორში ჩამოვედით, არ გვიგრძენია სიტყვებზე; ჩვენი სახლი ნაძვებში დგას, ეზოც ჰყვავის ნაირფერად. ლამით საბნით ვიფუთნებით, დავთამაშობთ ტყეში დღისით, ხან სიო ქრის გრილზე-გრილი, ხან აბურავს ქედებს ნისლი. უფროსების დარიგებას არასოდეს გადავუხვევთ... ჩვენზე სულ ნუ გეფიქრებათ, ნუ იღარდებთ, ნუ იწყებთ!

ჩვენს აღმზრდელებს სიყვარულით, სიხარულით თავს ვევლებით... ყველა ისე გვეფერება, სახლში თქვენ რომ გვეფერებით. სოკოების დასაქრფად წავიყვანეს ერთად გუშინ. სოკო ვკრიფეთ და ხელები დავიბანეთ ნაკაღულში. შიგ ნავებიც ვაცურავეთ, თვითონ ჩვენი ნახელავი და ყველაზე უფრო ჩქარა მისცურავდა ლალის ნავი. ვმზიარულობთ, ლექსებს ვსწავლობთ, შუადღისას გვიყვარს ძილიც... მალე მოვა შემოდგომა, მოვაშურებთ ისევ თბილისს.

ყანაში

ნინო პუპარაშვილი

ნახატები პლ. ბანაძემისა

ეზოში გაჩერებულ ახალ საბარგო მანქანას გელა და ოთარი გულდასმით ათვალიერებდნენ. ხან თვლებს უსინჯავდნენ და ხან კაბინაში ძვრებოდნენ; დღეს მათ პირველად ნახეს საქართველოში დამზადებული ავტომანქანა.

— რა ღიდი მანქანაა! ღონიერიც იქნება. ამით გასეირნებას რა სჯობია! — წამოიძახა გელამ

— ჩემს ბიძასაც აქვს მანქანა. — თქვა თავმომწონედ ოთარმა.

— მერე, ის ასეთია? ეს ღილია, თანაც ახალი.

— ჩამოდი, მივდივარ! — შეაწყვეტინა ბიჭებს ლაპარაკი მანქანასთან მისულმა შოფერიმა სიკომ.

— გზამდე წავგიყვანეთ, ძია, გზამდე! — შეეხვეწნენ ბიჭები.

— დასხედით, კარგი!

ოთარი და გელა თვალის დახამხამებაზე ავიდნენ ზედ და მანქანის ძარაზე გადებულ ფიცარზე ჩამოსხდნენ.

— მხოლოდ ფრთხილად იყავით, არ გადმოკვივდეთ! — გააფრთხილა სიკომ და კაბინაში შევიდა.

დაიძრა მანქანა, გავიდა ეზოდან და გაჰქროლა.

გზა სწორი და გრძელი იყო. გზის ნაპირებზე ჩამწყრივებულ ვენახებსა და ბაღებს სიხარულით გასცქეროდნენ ბავშვები.

მანქანამ სვლას უკლო.

— ჩამოხვალთ, ბიჭებო? — გადმოყო თავი კაბინიდან სიკომ.

— ძია, გენაცვალე, ჯერ ნუ ჩამოგვსხამ, ცოტაზე კიდევ გამოგყვებით! — ჩამოსძახეს ბიჭებმა.

სოფელს რომ გასცილდნენ, მათ თვალწინ გადაიშალა ოქროსფერი მიწდვრები.

— რამოდენა ყანებია! — წამოიძახა გელამ.

— ნახე, კომბაინი! — თითი გაიშვირა ოთარმა ყანაში მომუშავე უზარმაზარი მანქანისაკენ.

— რა მარჯვედა მკის, ბიჭო, და თვითონვე რომ ლეწავს, ის არის საკვირველი!

— თურმე კომბაინი დღეში ასოცი კაცის საქმეს აკეთებს. — დაუმატა გელამ.

მანქანა კომბაინის ახლოს გაჩერდა, სადაც ხორბლით სავსე ტომრები ელაგა. ირგვლივ ხალხის ქრიაშული ისმოდა, ჭრელთაფსაფრიალი ქალები ტომრების პირის გადაკერვას შესდგამოდნენ. ზემოთ მეორე კომბაინი გუგუნებდა. ბიჭები მანქანაზე იდგნენ და მოფუსფუსე ხალხს გადაჰყურებდნენ.

— ოთარ, — ჩუმად უთხრა გელამ, — ნეტავ არ წამოვსულიყავით.

— რატომ? გაიხედე, კომბაინი როგორ მკის, ბუნკერიდან როგორ ცვივა ხორბალი! — ამბობდა გახარებული ოთარი.

— ეგ მართალია, მაგრამ აბა, უყურე ცოტა ქვევით!

ოთარმა გაიხედა, საითაც ამხანაგი იტყირებოდა.

— იქ პიონერები არიან, სხვას ვერაფერს ვხედავ.

— საქმეც ეგ არის, რომ პიონერები არიან, აბა, დააკვირდი, ვერავის სცნობ იქა?

ოთარმა კიდევ გაიხედა, შემდეგ ამხანაგს მიუბრუნდა და შეწუხებული ხმით უთხრა:

— ბიჭოს, ჩვენი რაზმის პიონერები არიან. თინაც იქ არის, რაზმის საბჭოს თავმჯდომარე.

— ხელმძღვანელიც მანდ არის. თუ დაგვინახეს, მაგათი დაცინვა არ აგვცდებდა. — ამბობდა გელა და აქეთ-იქით იყურებოდა, თითქოს დასამალ ადგილს ეძებნო; მაგრამ სად დაიმალებოდნენ! ირგვლივ ტრიალი მინდორი იყო...

ბიჭებმა მანქანის ძარაში დააპირეს ჩამალვა, მაგრამ ზედ ხორბლით სავსე ტომრებს აწყობდნენ კოლმეურნეები; ოთარს და გელას სხვა გზა არ ჰქონდათ, ძირს ჩამოხტომა იკადრეს და შოფერთან გაჩნდნენ:

— მალე გავბრუნდებით, ძია?

— რა გეჩქარებათ, ახლა აქ ყოფნას რა სჯობია! — არხეინად თქვა სიკომ და

უზარმაზარი ტომარა მსუბუქად მანქანაზე.

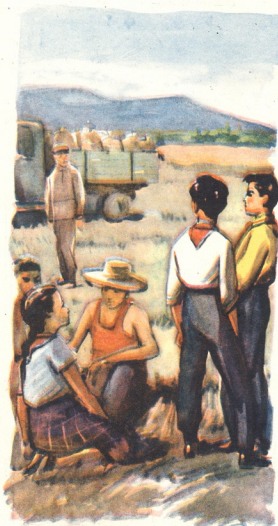
ბიჭები კაბინას მოეფარნენ, მაგრამ გული არ უძლებდათ, გვერდიდან მაინც გახედავდნენ ხოლმე პიონერებს.

— გელა, მგონია აქეთ მოდიან, — უთხრა ოთარმა.

— მოდიან... ხედავ, ყველანი აქა ყოფილან ჩვენს გარდა, სირცხვილით როგორ უნდა დავენახვით. — თქვა გელამ და კაბინას მოეფარა.

ყანაში დასვენება გამოაცხადეს. სახელდახელოდ აგებული ფანჩატურებისაკენ მოდიოდა დიდი და პატარა ჩრდილში შესასვენებლად.

პიონერებმაც აქეთ გამოსწიეს ტრიაშულით. ხელები თავთავის კონებით ჰქონდათ სახსე. ზოგი ბრიგადირს აწვდიდა, ზოგსაც თვითონ მიჰქონდა და აწყობდა. ფანჩატურიდან მანქანასთან მდგარი ბიჭები რომ დაინახეს, ხარხარით შესძახებენ:

— დილა მშვიდობისა, ასე აღრიანად რა მოგარბენინებდათ?!

ზოგი რას ამბობდა, ზოგი რას; ოთარი და გელა გაშტერებული იდგნენ. არ იცოდნენ, რა ეპასუხნათ. ბოლოს, როგორც იყო, მიუახლოვდნენ ამხანაგებს.

— მაინც ჩვენთან რატომ არ იკადრეთ წამოსვლა? — შეეკითხა თინა.

— რა ვიცოდით, თუ დღეს ყანაში წამოხვიდოდით! — სცადა თავის მართლება ოთარმა.

— აბა, როგორ გეცოდინებოდათ? — ჩაიციხა ვილაკამ. — დაგვითხოვეს თუ არა სკოლიდან, რაზმის შეკრებას აღარ ესწრებით, არც სხვა პიონერული საქმე გაგონდებათ. სახლშიც ვერასოდეს განახავთ!

ისე დაიტვირთა ტომრებით მანქანა, რომ გელას და ოთარს არაფერი გაუგიათ. მათ მხოლოდ ესმოდათ, როგორ თამამად და მხიარულად საუბრობდნენ მათი ამხანაგები კოლმეურნეებთან.

— განვაგრძოთ მუშაობა! — გამოაცხადა ბრიგადირმა.

პიონერები კოლმეურნეებთან ერთად წამოიშალნენ.

— დასხედით მანქანაზე, არ მოდიხართ სოფელში? — მიმართა გელას და ოთარს სიკომ და დატვირთული მანქანა ააგუგუნა.

რამდენიმე პიონერი მიაჩერდა ოთარს და გელას.

ბიჭებმა ჯერ ამხანაგებს შეხედეს, შემდეგ შოფერს და ორივემ ერთად წამოიძახა:

— არა, არ წამოვალთ, აქ დავრჩებით!

მორჩილ ლაშავა

კარგად სწავლობს, აგრეთვე ხატვის დიდი ნიჭი აქვს, მაგრამ ჩვენი გურამი მატყუარა ბიჭია.

როცა ვინმეს ატყუებს, არ აწუხებს სირცხვილი. დგას და გახარებული იცინის და იცინის.

ამას წინათ ტრაქტორი ხნავდა ყამირ ნიადაგს, ეს რომ გურიმ გაიგო, რეზოს კარზე მიადგა.

უთხრა:—მინდვრად დამჯ-
დარა

თვითმფრინავი ლამაზი, მისი ფრთების სიდიდით მოხიბლულა თამაზი.

აი, ყური დაუგდე, გუგუნის ხმა გაისმის,— სჯერა რეზოს, მოკურცხლა მინდვრისაკენ ხალისით.

ნახა: მინდორს ტრაქტო-
რით

ხნავდა ძია ანტონი...

* * *

კვირა დილით გურამი მდინარისკენ მიჰქროდა, ხელში ბაღე ეჭირა, თან ანკესიც მიჰქონდა.

სადაც მწვანე მინდორში მოჩანს მუხა ჭებერი წინ შემოხვდა ბიჭუნას ნიკო მასწავლებელი.

უთხრა:—იცი თუ არა?

ნახატი მ. მხალაძისა

წვიმდა დილა აღრიან, კვლავ აღიღდა მდინარე, ხილზე ვეღარ გადიან. პოდა, წყალი წაიღებს ახლა შენებერ პაწიას.— ეშმაკია გურამი, თავი მაღლა ასწია, და თქვა:—თევზი მამანემს მოესურვა ძალიან...

ავად არის მამიკო და წვეს კარგა ხანია.— ამ დროს გზაზე გამოჩნდა რალაც შავი წერტილი, მძლავრი მოტოციკლეტი მოჰქრის თვაწყვეტილი. იცნო ნიკომ, გურამის მამა მოჰქრის მანქანით, შედგა მოტოციკლეტი, შეწყდა ძრავის ქაქანიც. მასწავლებელს აღერისთ მიესალმა ნოდარი.

გურამი კი გაფითრდა თვალზე ცრემლებმომდ-
გარი.

თითქოს ესმის სიტყვები ნიავ-ქარის ქშულილში; ბიჭო, გურამ, გაეზი, დაგიჭირეს ტყუილში?! ფიქრობს: დამნაშავე ვარ თვით დავიგე მახეო, რეზო რად მოვატყუე,— თვითმფრინავი ვნახეო? ნეტავ მასწავლებელი მამატიებს თუ არა!... ახლა მაინც სიტყუეს არ დაჰგმობს მატყუარა?!

მანია ჯანაშია

ჩვენი პატარა „ველელო“,
 პატარა მატარებელი,
 შველი პირჯიშის ხეობის
 პეიზაჟის გამზარებელი!
 ხმა გაქვს ირეთი მკვიარე,
 ისეთი ომბინარი, —
 ცქწო, რომ „ველელო“-ს დისძებვს,
 ხმის გაძღვებს მატარებლარს.

ქვეითი შიამბი ფიქვ-ჩაქვანარს,
 ველში გაბღვტებს ხეობას,
 შენი ავლა და ჩხოვლა
 ზეობის და დღეობას.
 წაღვრის გულელი, აუღელი,
 ცქწო შემოუღელი გარემოში,
 ტილიან გაბღვტებს: „ღამბღვლით,
 პატარა-ცქვებს პეიზაჟებს!“

ზოგს დღეა მოგვებებებს,
 ზოგს — შამბა, ზოგსაც — დამბებს,
 შენ წამოიღვან სუველარს —
 ტაში დავიკრავებ ჩაქვებს.
 ფიქვებებს, ვიზიარებებს
 პატარა გოგო-პიქვებს,
 შაღვლობის გაღვარებლიან
 ცილიზირული ფიქვებს!

პატარა მატარებელი,
 ჩვენი კამწია „ველელო“-
 გვანდა, რომ დილა-შაღვლობის
 შენს ავლა-ჩაღვლის ვეღვრითაო
 ქვეითი შიამბი ფიქვ-ჩაქვანარს,
 ველში გაბღვტებს ხეობას,
 შენი ავლა და ჩხოვლა
 ზეობის და დღეობას.

სამტო-1 მანიაშია

პატარა მატარებელი

მ. თომაძე

ნახატები მ. თოთიბაძისა

გზაჯარაჟი მუხუმი

ახირებული ხასიათი ჰქონდა მზექაბუქს. შინ იყო თუ გარეთ, ქუდს თავიდან არ იშორებდა. ხანდახან ლოგინშიც კი ქუდიანად უნდოდა დაწოლა.

— მაგოდენა ბიჭი ხარ და ვერ ისწავლე, ქუდი როდის უნდა მოიხადო? — ხშირად უსაყვედურებდა დედა.

ერთხელ მზექაბუქის მამის სამსახურიდან თანამშრომლები ვლადიმერ მაიაკოვსკის სახლ-მუხეუმში გაემგზავრნენ ექსკურსიაზე. მამამ მზექაბუქს თან წაიყვანა; მგზავრები მხიარულ ხასიათზე იყვნენ. ოხუნჯობდნენ, იცინოდნენ.

— მამა, ვინ იყო მაიაკოვსკი? — იკითხა მზექაბუქმა, როდესაც ლამაზ, წითელ ავტობუსში ჩასხდნენ და გზას გაუდგნენ.

— აბა, გაიხსენე, — უთხრა მამამ:

„ზოგს ტალახშიც უხარის, დასვრილ ქუდს არ იძრობს, ასეთ ბავშვს უწოდებენ უშნოსა და ბინძურს“...

— მახსოვს! მახსოვს, ეგ მაიაკოვსკის ლექსია, „რა არის კარგი და რა არის ცუდი“, — დედამ წამიკითხა! — სწრაფად მიუგო ბიჭუნამ და ქუდი გაისწორა.

— ვლადიმერ მაიაკოვსკი უნიჭიერესი საბჭოთა პოეტი იყო, — განაგრობა მამამ, — მან მრავალი საინტერესო ნაწარ-

მოები დაწერა. საბავშვო ლექსებიც მრავალი აქვს, აი, სულ მალე მუხეუმში მივალთ და ნახავ.

— რა კარგი ტყეა! — აღტაცებით წამოიძახა მზექაბუქმა, როდესაც დიდ ტყეს ჩაუარეს.

მართლაც მშვენიერი სანახავი იყო ახლად შეფოთლილი ტყე.

როდესაც სოფელ მაიაკოვსკის (ყოფილ ბაღდადს) მიუახლოვდნენ, ხანისწყლის მარჯვენა მხარეს, ფერდობზე მათ დაინახეს ცისფრად შეღებილი ხის სახლი.

— აი, ამ სახლში დაიბადა ჩვენი დიდი პოეტი ვლადიმერ მაიაკოვსკი. — უთხრა მამამ მზექაბუქს.

ეზო სასვე იყო ექსკურსანტებით. მათ შორის იდგა მუხეუმის თანამშრომელი და მოუთხრობდა საინტერესო ამბებს ვლადიმერ მაიაკოვსკის ბავშვობის შესახებ.

მზექაბუქმა ნახა ის ხე, რომლის ძირშიც ხშირად იჯდა წიგნით ხელში პატარა ვალოდია და ჩაფიქრებული გასცქერა მის წინ ლამაზად გაშლილ მიღამოს.

— მაიაკოვსკელ მოხუც კოლმეურნეებს, — ამბობდა მუხეუმის თანამშრომელი, — დღესაც ახსოვთ პატარა ვალოდია, ხანისწყლის ნაპირზე რომ მიდიოდა და თან მიიღწეროდა: — „ბაღდადელი ბიჭი ვარ, მიყვარს მთებში ხეტიალი“.

ნელა ავიდნენ ექსკურსანტები კიბეზე. გაიარეს ფართო აივანი და შევიდნენ მუხეუმში. მზექაბუქის მამამ და მისმა ამხანაგებმა მაშინვე ქუდები მოიხადეს. მზექაბუქმა გაიხედ-გამოიხედა და დაინახა, რომ ყველა ქუდმოხდილი იდგა. მარტო მას ეხურა თავზე ქუდი. შერცხვა. მაშინვე დედა გაახსენდა, თითქოს ყურში ჩაესმა მისი ხმა: — „მაგოდენა ბიჭი ხარ, და არ იცი, ქუდი როდის უნდა მოიხადო?!“ მან ჩუმად გააპარა ხელი ქუდისაკენ, მოიხადა და ხელში ფრთხილად დაიჭირა. სწორედ ისე, როგორც სხვებს ეჭირათ.

იგი დინჯად დამყვებოდა ექსკურსანტებს და გულდასმით ათვალთვლებდა ყველა-

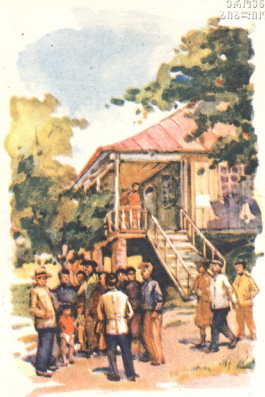
ფერს; ნახა ოთახი, სადაც დაიბადა მაია-კოვსკი. ნახა აკვანი, რომელშიც გაიზარდა დიდი რუსი პოეტი... ფაიფურის ლამაზი ფინჯანი, რომლითაც ვალოდია ჩაის მიირთმევდა. კედლებზე დაათვალიერა პოეტის ცხოვრების ამსახველი სურათები და ნახატები. თაროებზე—წიგნები; იქვე მოისმინა მისი სულ პირველი ლექსი:

„мама рада, папа рад, —
что купили аппарат!“

(აპარატი რომ ვიყიდეთ, დედას და მამას უხარია!)

ეს ლექსი თურმე გახარებულმა პატარა ვალოდიამ მაშინ გამოთქვა, როდესაც მამამ მას ქუთაისიდან ფოტოაპარატი მიუტანა.

მზეკაბუკი მუხეუმდიან რომ გამოდიოდა, ქუდი მოწიწებით ეკირა ხელში, მაგრამ დაინახა თუ არა, რომ ქულს ყველა თავზე იხურავდა, თვითონაც ასწია ხელი მაღლა და კოხტად დაიხურა. მერე კიბეები სწრაფად ჩაირბინა, მამას ხელი ჩაჰკიდა და პატარა ვალოდიას პირველი ლექსი ხმამაღლა გაიმეორა.

ნანული და ნუგზარი

გიორგი კალანდიაძე

ტყე შრიალებს, დილის მზე ცელქებს სალამს უგზავნის. ტყისკენ მისაუბრობენ ნანული და ნუგზარი.

— ბევრი სოკო მოსულა, მიწა ნამიანია.

— ზოგი სოკო კარგია, ზოგი უხამიანია.

— შე განდაგან გაჰყვები, შენ აჰყევი ამ მალღობს!

— კარგი სოკო აკრიფოთ, ცულს კი ხელიც არ ვახლოთ!

— ნიყვი კარგი სოკოა, ძლიერ გემრიელია.

— სოკოების თვალთა, ფერად აღისფერია.

— ჩემსკენ გამოიქეცი, ხელი რომ დაგიქნიო;

იცოდე: ან ნიყვია, ან მჭადო, ან მიქლიო.—

ასე მისაუბრობენ ნანული და ნუგზარი.

ტყე შრიალებს, დილის მზე ცელქებს სალამს უგზავნის.

მუიშარა კნუცები

ჩვენს ფისოს ჰყავს ხუთი
 შავულვაშა კნუტი;
 ფეხთ აცვიათ ჩექმა,
 თავზე ჰხურავთ ქული.
 დედა ფისო ამბობს:
 „ჩემს პატარებს შიათ“,
 და აწოვებს ძუძუს
 შვილებს ულვაშინას.
 მაგრამ კნუტებს თითქოს,
 არა უჭამიათ,
 სულ კნავიან ასე:
 „მიავ, მიავ, მიავ!“
 ერთხელ ერთ წრუწუნას
 დაჰკარგოდა ბინა

და უეცრად კნუტებს
 ცხვირწინ ჩაურბინა.
 მათ რომ დღე დაადგათ,
 თქვენს მტერს იმისთანა:
 წამსვე ფისუნები
 შიშმა აიტანა.
 ისე, რომ შეხედოთ,
 ყველას ჰხურავს ქული,
 შარვლებიდან უჩანთ
 აბზეკილი კული.
 მაგრამ შიშისაგან
 ცხვირს ვერ ჰყოფენ კარში...
 რაღად ამოსვლიათ
 მაშინ ეს ულვაში?!

ზღვაზე

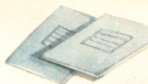
მელაე კახიძე

თვალს ვერ ვუწვდენ ამდენ ნავებს
 და სინბარულს ვეღარ ვმალოვ,
 ჩემთან ერთად იბანავებს
 თვალბუქუნა დედოფალა.
 ირგვლ უ ყველა კუკუმალობს,
 ლურჯი წყალი ადგაფუნდა,
 დედოფალა გაჯიუტდა,
 კაბის ვახსა აღარ უნდა.
 — შენ თუ სახლში გამოგყეტავ,
 არაფერი დაშავდება.
 რატომ მომდევ ზღვაზე ნეტავ,
 თუ არ გინდა გაშავება!

სექტემბრიდან

ა. მნელი

ფორმის კაბა შეუქერეს,
ესეც რეულ-წიგნები.
— როდის?
— მალე! — სექტემბრიდან
შენც მოსწავლე იქნები.

ახლა ბაღში დასეირნობს,
ძალას იკრებს, კაჟდება,
იცის, პირველ სექტემბრიდან
სკოლის მერხზე დაჯდება!

რა ჰქნას, ძლიერ ეჩქარება!
დარბის შინ და გარეთა.
— როდის?
— მალე... ეს კვირა და...
სკოლის ზარიც დაგეგავს!

ახალ ჩანთას რომ დახედა,
გაუბრწყინდა თვალები,
მარიკელას გადულოცა
კობტა დედოფალები.

6. ნოსოვი

სოცხალი ქული

ნახატები შ. შხალაძისა

ქნუტი ვასკა კომოდის
გვერდით იატაკზე იჯდა
და ბუზებს იქერდა. კომო-
დის კიდეზე კი ქული იღო.
ვასკამ დაინახა, რომ ერთი
ბუზი ქულს დააჯდა. უცებ
შეხტა და ქულს ბრწყალე-
ბი ჩაავლო. ქული კომოდი-
დან ჩამოცურდა, ვასკა მო-
წყდა და იატაკზე დაეცა!
ქული კი — თხლაშ! — და
ზემოდან გადაეხურა.

— ვინ არის ცოცხალი?
— ქუ-ლი!
— რას ამბობ! ვის გაუ-
გონია ქული ცოცხალი
იყოს?

— აი, შეხედე!
უცებ ქული პირდაპირ
მათკენ გაეცოცდა. ვაღიკმა
ერთი კი შეშყვირა ვაიო!..
და სავარძელზე შეხტა.

ვალოდიაც იმას მიჰყვა.
ქული ოთახის შუაგულ-
ში გამოეცოცდა და შეჩერ-
და. ბავშვები შეშყურებ-
დნენ, შიშისაგან კანკალებ-
დნენ. ამ დროს ქული შე-
მობრუნდა და სავარძლი-
საკენ გაეცოცდა.

— ვაი! ვაი! — დაიყვი-
რეს ბავშვებმა.

სავარძლიდან ჩამოხტ-
ნენ, გაცვივდნენ ოთახიდან,
შეგვარდნენ სამზარეულოში

და კარი მოხურეს.

— ეს როგორი ქულია? რატომ და-
ცოცავს? — თქვა ვაღიკმა.

ოთახში ვალოდია და
ვაღიკი ისხდნენ. ნახატებს
აფერადებდნენ და არ დაუ-
ნახავთ, როგორ მოემწყვედა
ვასკა ქულქვეშ. მხოლოდ
შემოესმათ, რომ მათ უკან
რაღაც დაეცა. ვალოდია
მიბრუნდა და კომოდთან
ქული დაინახა. მივიდა,
დასწვდა, უნდოდა ქული
აეღო და უცებ შეშყვირა:

— ვა-ი მე-ფე ვე! —

— რა იყო? — შეეკითხა

— ცო-ცოცხალია!

ვაღიკი.

— იქნება ვინმე თოკით ეწევა?
 — აბა, წალი ნახე.
 — ერთად წავიდეთ. მე აქანდახს წა-
 მოვიღებ და თუ ჩვენსკენ წამოვა, დაე-
 ცხებ.
 — მოიცა, მეც ავიღებ აქანდახს.
 — კი, მაგრამ მეორე აქანდახი რომ
 არ გვაქვს?
 — მაშ თხილამურის ჯოხს წამოვი-
 ღებ.
 აიღეს აქანდახი და თხილამურის ჯო-
 ხი, კარი გამოაღეს და ოთახის შვი-
 ხელეს.
 — რა იქნა? — იკითხა ვალოდიამ.

— აგერ, მაგიდასთან!
 ქული მაგიდის ახლოს უძრავად აღ-
 — აჰა, შეეშინდა! — გაუხარდათ ბავ-
 შუებს. — ჩვენსკენ ვეღარ მოიღეს.
 — ახლავე შევაშინებ! — თქვა ვალო-
 დიამ, მაგიდაზე აქანდახი მიაბრაუნა და
 თან შეუძახა:
 — ჰეი, შენ, ქულო!
 მაგრამ ქული არ იძვროდა.
 — მოდი, კარტოფილები მოვაგრო-
 ვოთ და ვესროლოთ! — თქვა ვადიკმა.
 კალათიდან კარტოფილები ამოიღეს
 და ქულს დაუწყეს სროლა. უცებ ვა-
 დიკმა მოარტყა.
 ქული ერთბაშად შეხტა და დაიყვირა:
 — შიაუ!
 ერთიც ვნახოთ, ქულიდან ნაცრისფე-
 რი კული გამოჩნდა!
 — ვასკა! — შეჰყვირეს ბავშვებმა.
 ვადიკმა ვასკა აიტაცა და გულში
 ჩაიკრა:
 — ვასკა, ჩემო ფისუნია, როგორ
 მოხვდი ქულქვეშ?
 მაგრამ ვასკამ არაფერი უპასუხა, მხო-
 ლოდ კრუტუნებდა და სინათლეზე თვა-
 ლებს ქუტავდა.

თარგმანი ბ. შაშლიანი

ქ. მოგიაშვილი

ბ ე კ ე კ ა

ნახატები ქ. მახარაძისა

პიესა—ზღაპარი თოჯინების წარმოღებვისათვის 3 სურათად
 მონაწილენი: ბაბუა, ზურიკო, მონადირე, ბეკეა, ყურმა, მგელი და მელია.

სურათი პირველი

თენდება. მოისმის მამლის ყვირილი. გამოჩნდება ბაბუას
 სახლი და ეხო. ზის ძირას სახედარი აბია. ბეკეა კვირებს.
ბაბუა—(გამოდის) ჯუ, ჯუ, ჯუ, მოდიოთ ჯუჯუ-
 ლებო, მოდიოთ! იქით, ნაცარა! აქსა,
 ღორო, წელიან არ გვაქვს? (ქათმებს აკმევს)
 შეილო, ზურიკო.

ზურიკო—(გამოდის) რა იყო, ბაბუა?
ბაბუა—ერთი ეს ღორები მომამორე, ქათმებს
 ქემას არ აცლიან...

ზურიკო—ახლავე, ბაბუა. ყურმა, მიშველე!
 ქსსს, ქსსს. (ძალიდ ლორებს მიგრევაბა, ზურიკო
 ბეკესთან მიდის) ბეკეა, ჩემო ბეკეა.

ბეკეა—მეე... მეე...
ზურიკო—რა იყო, ბეკეა?
ბაბუა—რა იყო, — შეილო და შია...
ზურიკო—თუ შია, ახლავე წაიყვან ტყისკენ,
 ჩაიქნატუნებს ნეკერს და გაძღება.

ბაბუა — წაყვანით კი წაიყვან, შვილო, მაგრამ, ფრთხილად უნდა იყო. გუმბინწინ მე-ზობლის ცხვარი მგელს მოუტაცუნია. ყოჩაღად იყავი, გესმის?

ზურციკი — ჰო, ბაბუა მესმის... (შედის სახლში და გამოდის ჩანთაგადაკიდებული).

ბაბუა — ყური უგდმე, შვილო, ტყეში არ შეხეიღე, ნაპირთან გყავდეს, იქ აკაციის და მაცელის ფოთლები აქვამე.

ზურციკი — კარგი, ბაბუა.

ბაბუა — მე წისქვილში წაყალ, სიმინდი უნდა დავფქვა, შენ კი არ დაგიღამდეს, აღრიჩინად მოდი. (შედის სახლში, საცხე ტომროგს გამოიტანს და სახედარს გადაჰკიდებს).

ზურციკი — მივდივართ, ბაბუა? მაშ მოსახვევამდე ერთად წავიდეთ.

ბაბუა — კარგი, შვილო, (ფრთხას) შენ კი, ფხიზლად იყავი, ერთგულად დარაჯო, აქ არაფერ შემოუშვა.

ყურმა — ჰამ, ჰამ, ჰამ, (ჩაუყვამდბა).

ზურციკი — აბა, ჩემო ბეკეკა, წავიდეთ. (მიდიან. ზურციკი მიიშღერის)

029
6

ჩემო კარგო ბეკეკა,
ბაკი-ბუკით დადიხარ,
გიყვარს ტყეში ნაფარდი
კუნტრუშა და მარდი ხარ.
აქმაცუნე ეგ პირი,
თხა ბეკეკა, კიკინა,

ბეკეკა — მეთ... მეთ...

ზურციკი — ეგრე შწარედ რად ყვირი, მგელმა ხომ არ გიკბინა!

სარათი შაქრი

მანდორი მოფენილია ყვავილებით. ზურციკი შვილის საშღერით.

ზურციკი — ეშმაკი და ცელქი ხარ, საყვარელო თიკანო, მუდამ ფრთხილად იყავი, მგელმა არ წაგიყვანოს.

აბა, ბაბუა, მე აქ დავრჩები, შენ კი წადი.

ბაბუა — კარგი, შვილო. ყოჩაღად იყავი. (მიდის).

ბეკეკა — მეთ... მეთ...

ზურციკი — რა იყო, ბეკეკა, გშია? ჰამე, ჰამე. მე ყვავილებს მოვკრეფე, შენ კი არსად

წახეიღე. (მაყურებლებს) ბავშვებო, მე აქ ლამაზ ყვავილებს შევიფაროვებ, თქვენ კი, როდესაც ჩემი ბეკეკა სადმე წავიდეს, ასე დამიყვირეთ: „ბეკეკა გაიპარა“, „ბეკეკა გაიპარა“, კარგი?

ბავშვები — კარგი, კარგი...

ზურციკი — მაშ, ბეკეკას ყური უგდეთ. (ყვავილებს კრეფს და შღერის).

რა ლამაზად დაფრინავს ფრთაფარფატა პეპელა, ყვავილებიც გაშლილა, მაშ, მოკერიფოთ ნელ-ნელა.

(გადის. ბეკეკა მიპარება. ბავშვები ყვირიან: „ბეკეკა გაიპარა“, „ბეკეკა გაიპარა“. შემობრბის ზურციკი). სად მიხვალ, ბეკეკა, სად მიიპარები? აქ იყავი. ბავშვებო, როგორც კი დააპიროს წასქლა, მაშინ-

ვე დამიძახებთ. (ზურგიკო სიმღერით ყვავილებს კრეფს და გადის. შემოიპარებიან მგელი და მელა. ბეკეკა მიჰყავთ. ზურგიკო ბრუნდება თაიფულით). ბეკეკა სად წა-ვიდა? ბეკეკა!. ტყეში გაპარულა. ვაიმე, სად ვეძებო ჩემი ბეკეკა.. (შემოდის მონადირე) ძია, ძია, ჩემი ბეკეკა ხომ არ გინახავთ?

მონადირე — შენი იყო თუ არა, არ ვიცი და ერთ თიკანს მგელი მიარბენინებდა, მეც იმას მივსდევ.

ზურგიკო — მართლა? ძია, შენი კირიმე, ჩქარა წავიღეთ, ჩქარა.

მონადირე — თოლია, მომყევი!.. (მიდიან).

სურათი მესამე

გამოკვამული. მგელსა და მელას ბეკეკა რკებით იგერიებენ.

ბეკეკა — მეთე.. მეთე.. (გამოჩნდება მონადირე, თოფს უშინებებს, ესერის და მელა გადაკოტროილდება, მგელი გაჩხის, თოლია მისდევს, ზურგიკო ბეკეკასადენ გაძვანება).

ზურგიკო — (შემობის) ბეკეკა, ჩემო ბეკეკა... სად დამეკარგე. შენი შექმა უნდოდათ? ხომ გადაგაჩინეთ.

ბეკეკა — მეთე.. მეთე...

ზურგიკო — ძია, შენი კირიმე, ისეთი მაღლო-ბელი ვარ... ჩემს ბეკეკას რომ შეილოე-ბი გყოლებმა, ერთ თიკანს შენ გაჩუქებ. წავიღეთ, ძია. აგერ, ბაბუაყ მოვიდა.

ბაბუა — სად ხარ, ბიჭო?

ზურგიკო — ბაბუა, ჩემო ბაბუა, მონადირე ძია რომ არ ყოფილიყო, ჩემი ბეკეკა ახლა აღარ გვეყოლებოდა. მგელსა და მელას მოუტაცნიათ.

მონადირე — თქვენი შეილი შეილია?

ბაბუა — დიხ.

მონადირე — ყოჩალი ბიჭია, ეს მელა მავისათვის მიჩუქებია.

ბაბუა — იცოცხლენ, შენი კირიმე.

ზურგიკო — გმადლობთ, ძია.

მონადირე — წაივალ, თორემ ის მგელი თუ არ მოკვალა, სოფელს შეაწუხებს. ნახე-მდის. (გადის, მიჰყვება ძალი).

ზურგიკო — ბაბუა, მელას შენ წამოიღებ? შენ ხედე, ლურჯაყ აქ არის, ალბათ შენ წამოგყვა. ეს მელა ლურჯას გადავი-ღოთ ზურგზე. (გადავიღებენ) ახლა კი შინ წავიღეთ. (ჩადგება ბაბუას, ბეკეკას, ლურჯას შუა, მღერის და მიდიან).

ჩემო კარგო ბეკეკა, ყელიც მოგიღერია, გაეხარეთ ბაბუა, დაეამარცხეთ მტერი. უკმა არ დაგაცალა, მგელმა წაგაცანცალა, აწი კუკუით იყავი, ცელქო, წვერებცანცარა!

ჭიაკოკონა

3. ლათინური

ნახატი გ. უფსინიძისა

გია და ნინიკო დაეხმარნენ მამას ბაღში შეჭრილი ტოტების, ხმელი ფოთლების, დაზიანებული ნაყოფისა და ხეხილის ხმელი ქერქის შეგროვებაში. ეს ყველაფერი ბაღის განაპირა, ცარიელ ადგილზე გაიტანეს და მალე მოზრდილი გროვა დადგეს.

მამამ ასანთი მოუკიდა, ნელი ტკაცუნით აბოლდა ნაყარი და თეთრ კვამლში გაახვია კარ-მიდამო.

— ჭიაკოკონა, ბიჭებო! ჭიაკოკონა! — ისმოდა მეზობელი ბავშვების მხიარული ყიჟინა და სიხარულით გამოზრდილი ბოსტნისაკენ. მალე ამოუდგნენ გვერდში გიას და ნინიკოს და ქრიაშულით ურბენდნენ ბაღში დანთებულ ცეცხლს.

— მამა, ასეთი ცეცხლის დანთებას რატომ უწოდებენ ჭიაკოკონას? — ჰკითხა ნინიკომ.

ნინიკოსა და გიას მამა კოლმეურნეობის ბრიგადირია, მან ბევრი რამ შეისწავლა ბაღის მავნებლების წინააღმდეგ საბრძოლველად. და აი, რა უამბო ბავშვებს:

— ბაღის მავნებელთა მოსასპობად ხომ საწამლავის მოსხურება იციან, მაგრამ წამლობის შემდეგ გადარჩენილი მატლები და მათი კვერცხები სწორედ ხეხილის ხმელ ქერქში, ტოტებში, ფოთლებში და დაზიანებულ ნაყოფში მიიწევიან შემორჩებიან ხოლმე. იქ ატარებენ ზამთარს და გაზაფხულზე კი იწყებენ ხეხილის კვირტის, ფოთლისა და ნაყოფის დაზიანებას. ამიტომ საჭიროა მათი შეგროვება შემოდგომაზე, ან ადრე გაზაფხულზე და დაწვა.

ჭიაკოკონობა ხალხს შეურქმევია, უთუოდ ბაღის ერთ-ერთი მავნე მატლის კოკონაჭიას სახელის მიხედვით, ბაღის ნარჩენების დაწვასაც დიდი ხნის წინათ მიმართავდნენ გამოცდილი მებაღეები.

კრუმორწმუნე ხალხის მოსატყუებლად ეკლესიის მსახურებს ხეხილის დამაზიანებელი კოკონაჭიის სახელი შეუბრუნებით და ვითომ კუდიანობასთან ბრძოლის მიზეზით შემოულიათ ჭიაკოკონობა.

ხეხილის გასუფთავებით და ბაღის ნარჩენების დაწვით საღი ნაყოფის მიღებაში ვეხმარებით მცენარეებს. — დაამთავრა საუბარი მამამ.

